

Cursus van Platform Natuurlijke Veehouderij leert dierenartsen om te gaan met natuurlijke middelen

‘Als dierenarts ben ik gaan omdenken’

MARISKA BLOEMBERG-VAN DER HULST

De meeste dierenartsen grijpen bij het behandelen van dieren niet naar natuurlijke middelen. Ze gebruiken vaak alleen medicatie die gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek. Maar het tij lijkt te keren. Niet alles is kwakzalverij, weten veel dierenartsen inmiddels.

ACHTERGROND

‘In de zes jaar dat ik de opleiding tot dierenarts deed, was er totaal geen aandacht voor natuurlijke middelen’, zegt Lia Schots-Uijterlinde, dierenarts bij Boschhoven Kliniek voor Dieren in Leende. En dan lachend: ‘Ja, één keer. Toen kregen we een college waarin we werden bijgepraat over dit thema. Het zou kwakzalverij zijn.’

Inmiddels is Schots tien jaar dierenarts en vond ze het tijd om zich wel te verdiepen in die materie. Daarbij speelt mee dat ze met haar man een melkveebedrijf runt en recentelijk is omgeschakeld naar een biologische bedrijfsvoering.

‘Ik heb altijd gangbaar gedacht. Maar de melkveehouderij is veranderd. Er worden minder antibiotica gebruikt. Bij veehouders is het omdenken gestart. Ze gebruiken meer natuurlijke middelen dan dierenartsen denken. Ik wil daarvoor openstaan. Gesprekspartner blijven.’

Schots volgt nu de pilotcursus ‘Natuurlijke middelen in de dierenartspraktijk’ van het Platform Natuurlijke Veehouderij. De cursus geeft haar handvatten om op een kritische manier naar natuurlijke middelen te kijken.

‘Ik leer bijvoorbeeld dat ui een antioxidantwerking heeft, maar dat de bereidingswijze ook van belang is. De werking kan rauw goed zijn, maar door bewerkingen verloren gaan of juist worden versterkt. Daarnaast kan de werkzame stof bij

Dierenarts Lia Schots-Uijterlinde: ‘Sommige natuurlijke middelen zijn goed onderzocht en hebben een positief effect.’

Foto: John Claessens

een koe een andere uitwerking hebben dan bij mensen. Dit geeft direct aan hoe complex het is.’

KRITISCH

De dierenarts is kritisch op bijsluiters en de manier van toedienen. ‘Het wettelijke kader waarin dergelijke middelen worden aangeboden, is ruim. Daardoor kunnen kwakzalvers ook hun producten aanbieden.’

Onlangs kwam er een verkoper op haar melkveebedrijf. Hij wilde een middel verkopen tegen mastitis. Schots vroeg hem om de ingrediëntenlijst, maar kreeg die niet. ‘Dat zou familiegeheim zijn. Hij vertelde daarna dat de injector, waarmee het middel in de speen werd gebracht, gewoon herbruikbaar was. Toen brak mijn klomp helemaal. Dat is totaal niet hygiënisch.’

Schots hoopt dat dierenartsen en veehouders vaker met elkaar in

gesprek raken over natuurlijke middelen. ‘We moeten er als dierenarts niet lacherig over doen. Soms is dat lastig. Maar de Chinese geneeswijze bestaat al ontzettend lang en dat is niets voor niets’, stelt ze.

‘Boer gebruikt meer natuurlijke middelen dan dierenarts denkt’

‘Het doel van natuurlijke geneeswijzen is het lichaam in balans te brengen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat ziekte een vorm van disbalans is. Natuurlijke middelen bieden niet altijd direct de oplossing, maar kunnen hierbij vaak wel ondersteunen. Daar sta ik achter.’

Het is het volgens de dierenarts waard om te onderzoeken of

natuurlijke middelen iets positiefs opleveren. Niet alles is kwakzalverij. Sommige producten zijn goed onderzocht, worden al jaren gebruikt en hebben een goed effect. Op haar praktijk staat een aantal van die middelen op de plank, waaronder drenchpoeders waarmee veel veehouders bekend zijn.

BETROUWBAAR ALTERNATIEF

Ook dierenarts Jan van der Zee van Dierenartsenpraktijk Beetsterzwaag gebruikt natuurlijke middelen in zijn praktijk. ‘Ik sta achter het gebruik, als ze een betrouwbaar alternatief kunnen zijn voor gangbare medicijnen en antibiotica.’

Op melkveebedrijven zet Van der Zee penspoeders in en middelen tegen diarree. Hij is overtuigd van de werking. ‘Als ik een medicijn voorschrijf, wil ik wel zeker zijn dat het betreffende geneesmiddel

echt de werking heeft waarvoor het is bedoeld. Anders heb ik er geen goed gevoel bij.’ Verder adviseert hij regelmatig vitaminepreparaten, mineralen en sporenelementen.

De dierenarts volgt eveneens de cursus van het Platform Natuurlijke Veehouderij. Het is volgens hem duidelijk dat het antibioticagebruik, maar ook het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen tegen wormen en insecten, omlaag moet.

‘Door het veelvuldig gebruik van antibiotica is de werking ervan door resistentievorming enorm gedaald. Hierdoor kunnen onschuldige infecties levensbedreigend worden, ook voor de mens’, zegt Van der Zee.

‘Het veelvuldig gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen kan in onze natuur ten koste gaan van insecten en wormen, waardoor we nu al minder vogels aantreffen. We moeten op zoek naar alternatieven.’

Natuurlijk middel tegen long- en maag-darmwormen

Jan van der Zee van Dierenartsenpraktijk Beetsterzwaag deed kort geleden een kleine praktijkproef met een natuurlijk middel tegen long- en maag-darmwormen. Het ging om een natuurlijke stof uit de bast van een boom. Hij gaf het aan kalveren. ‘Voorafgaand aan de behandeling hoesten de kalveren volop en zagen ze er niet goed uit. In de mest kon ik veel longwormen en maag-darmwormeieren aantonen’, legt hij uit. Een aantal weken na de behandeling bemonsterde de dierenarts de dieren opnieuw. In de mest zaten dit keer bijna geen longwormen meer en het aantal maag-darmwormeieren was ook afgenomen. Verder

waren de kalveren zichtbaar opgeknapt. ‘Je zou dus zeggen dat dit middel werkt. Ik ben in ieder geval van plan het vaker in te zetten en het resultaat te monitoren.’

Van der Zee hoopt dat meer dierenartsen natuurproducten gaan toepassen en ervaringen uitwisselen. ‘We kunnen dan veel meer zeggen over de werking en betrouwbaarheid van deze stoffen.’

De dierenarts heeft nog een tip voor boeren: ‘In tegenstelling tot gangbare medicijnen hoeft de werking van kruiden niet te worden bewezen. Iedereen mag ze verkopen. Wees dus kritisch bij wie u ze aanschaft.’

Cursus en workshop voor boeren en dierenartsen

Het Platform Natuurlijke Veehouderij verzorgt de pilotcursus ‘Natuurlijke middelen in de grote huisdierenpraktijk’. Het wordt gegeven door Maria Groot, dierenarts en onderzoeker bij Rikilt Wageningen University & Research. Ellen de Lange is projectleider. ‘In de cursus leren dierenartsen hoe ze een brug kunnen slaan naar veehouders’, licht De Lange toe. ‘In de medicijnkast van boeren staan regelmatig natuurlijke middelen waarvan de dierenarts de werking niet kent. Het is goed om hierover in gesprek te gaan. Hoe werkt het middel en wat zijn de praktijkervaringen?’

Ook staan de cursisten stil bij de werking van medicinale planten en bezoeken ze kruidenrijke graspercelen. ‘Van veel kruidenproducten in de markt is de werking niet duidelijk. Daarom werkt het platform, samen met andere instellingen, aan een lijst met praktijkervaringen’, vertelt De Lange. Er is inmiddels een wachtlijst voor een tweede dierenartsencursus en er is ook een cursus Kruidenrijke Voeding voor melkveehouders gestart. Verder geeft het platform op woensdag 23 januari op de Bio-beurs in Zwolle een workshop over dit thema. Die is van 12.45 tot 13.45 uur in workshopruimte D.